

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérsekelte áron számít fel.

Sikkasztások.

A régi latinok azt tartották, hogy: ne legyen nap feljegyzésre érdemes cselekedet nélkül. Réges-régen bizony, felbuzdulva az ilyen közmondás nemes és magasztos tartalmán, az emberek egyenkint és összesen azon dolgoztak és fáradoztak, hogy becsületes munkával a saját maguk és embertársaik jólétét is előmozdítsák. És az emberek igénytelenségükben, szerénységükben boldogan, meglegedetten is éltek akkor.

Igy volt ez valamikor. Csak hogy a latinoknak — a sok között — volt még egy, napjainkra fenmaradt igaz mondásuk. Az nevezetesen, hogy: változnak az idők és azokban mi is változunk. Szomorú valóság ez, de megmászhatatlan. Nagyon, de nagyon megváltozott a hajdan jámbor, érzéseiben nemes társadalom, mert ime, a régi latin mondás, mely szerint ne legyen nap feljegyzésre méltó cselekedet nélkül, — ma körülbelül oda módosul: ne legyen nap sikkasztás nélkül.

Minden arra vall, hogy ez a szerencsétlen felfogás mindjobban útát tör magának, mert hiszen látjuk, hogy ahogyan múlik el a nap, melyen a lapok egy-egy kisebb nagyobb sikkasztás híret

ne hoznak. Az apró-cseprő, pár ezer forintos sikkasztások jóformán szóra sem érdemesek, azok fölött, ha nem helyi dolgok és nem közpénzeket érint, úgy elsiklunk, mintha annak — mint szükséges rossznak — a társadalmi életben okvetlenül így kellene lenni — és csak a nagyobb szerű, százezrekre menő sikkasztások kötik le a figyelmünket valameddig, — amíg tudniillik idegeinket lázas izgalomban tartják.

Rettenetes pedig elgondolni is, milyen alávalósággal követik el napnapra a legerkölcstelenebb cselekedeteket. És a sikkasztások szomorú, megvetésre méltó hősei nem is válogatnak abban, kinek a pénzét viszik el. Árvák pénze, államé, városé, községé, egyes ember, vagy erkölcsi közületek vagyona e az, amihez nyúlnak, az nekik mindegy. Fődolog a cél, a munka nélkül való pénzhez, vagyonhoz jutás és tartják a jesusita mondást, mely szerint: a cél szentesíti az eszközöket.

Az ember egy-egy pillanatra szinte elveszti gondolkozó képességét, mikor egy-egy botránys eset izgalma még le sem küzdve, máris egy másik, az addigiaknál is raffináltabb vakmerőséggel elkövetett sikkasztás bűncselekményének híre riasztja fel a társadalmat nyugalmából. De az esetek

gyakorisága maholnap olyan minden napivá teszi a százezreseknél kezdődő és millióknál folytatódó sikkasztásokat is, hogy elfásulva, majd csak olyan egykedvűen térünk fölöttük napirendre, akárha egy öngyilkosság híret olvasnánk.

Az erkölcsi romlottság — mert feltétlenül annak kell ezt tekinteniünk — sajnos, mély gyökeret vert a társadalom minden rétegében. És éppen ez a körülmény az, mely nemcsak indokoltá, hanem egyenesen parancsoló szükségé teszi, hogy az erkölcsi nyavalyák, a bajok okát kutassuk és azok gyógyítása fölött elmélkedjünk. Mert nem egy baj, egy nyavalya ez, hanem tömegtelen bajnak egymásba fonódó, hosszú láncolata.

Szomorú, de eltagadhatatlan tény az, hogy a boldogulás, a tisztességes, becsületes módon való megélhetés néhez, de — — nem lehetetlen. Csak akarni kell, erővel kell bírni a küzdéshez, hogy az ember megállhassa a helyét és el ne bukják a sokféle, hozzá férköző kísértések hatása alatt. Mert csak az erkölcsi erő hiánya okozza, hogy majdnem nap napra hírezt olvashatjuk, egy-egy magasabb rangú hivatalnok mint élt vissza a beléje helyezett bizalommal, egy-egy ifjú, ki az iskola porát jóformán le sem rázta

TÁRCA.

Vihar.

Nagyon sokat vesztett szépségéből az esős szürkülletben a rokokó-szalon. Színes beszéddel azt lehetett mondani, hogy a zseniálisan csalafintán görbülő, kihívóan merész hajlású bútorok fantasztikusoknak látszottak a félhomályban; a nagy oroszánkarmokon álló óráknak olyan volt a formája, mintha valami tarka, villogó selyembe bujt bajzós lóbálta volna hosszú karját ide oda, a bájosan kényelmetlen székecskéék színskálájából kikirívott egy piros sáv, egy csomó márkí, márkíné és Watteau lovagocska pedig le akart ugrani a falakról meg a keretekről, hogy eljárja a nippék komolykodó pavannetáncát. Az a két, empire-otthonkás asszony stilszerű kiegészítése lett volna a bódító félhomálynak, alájában pedig a két nő nagyokat ásitva unatkozott s ez a napfényben raffinált szépségű szalon rendkívüli ostoba, szürke volt, akár csak künn a szitáló esőtől agyonitatott úter. A rokokó óra ingája is jöbarát-ságba akart maradni Newton címéletével, a nipp-lovagoknak és márkínéknak csuk ágába sem jutott, hogy kényelmes helyüket oda-

hagyják: üres csend volt, időközönként behallatszott valahonnan a negyedik szobából egy visító úr kiabálása, hogy: a diósgyőri papirus mégis csak gyatra gyártmány.

A szürkülletben is barnálló képz, macskanézésű öregebbik asszony, Geldenné bámult ki az ablakon a körültra, néha-néha rándult egyet zöldes szeme, mikor látta, mint tükrednek a villamos kocsikra felkapaszkodó emberek. Korán öszült haja összefolyott egészen a levegővel, arcából kisávlott egy-egy ráncz.

A fiatalabbik csupahús, csupaszir Faltné sehogy sem találta helyét a múzeumba való, keskeny, karcú széken, a mely hatalmas, szétesett teste alatt meg-megrecesgett. Még a félhomályban is kiélesődtek klasszikus szoborarcának határvonalai, csodás bronzhaja körül sistergett a levegő, üres nézése az asszonyi engedelmességre született nő volt-Geldenné vontatottan kérdezte:

— Hol maradnak a testvércid?

A bronzkoronás asszony szavából is unalom hallatszott.

— Fogalmam sincs róla, mit csinálnak. Gondolom fenn vannak Lujzánál. Csak jönnek mindjárt.

Ezzel aztán csend lett megint s egy-vezsem sértésnek, amit mondált.

fertály óra hosszat ismét a szék recsegett a fiatalon elhízott asszony alatt, meg a nyilván papirkereskedő úr visítása hallatszott be, hogy: a hermaneczi papirgyár nem ér egy fabatkát sem. Ugy látszik, nem éppen sovinszta kedvében lehetett ez az úr.

Egyszerre megszakadt a némaság:

— Hol voltatok ily sokáig, Lujza?

— Mariska is, Irma is fenn voltak nálam.

Irma? Hát hol van?

— Leszaladt az uráért a klubba. Esernyőt vitt neki.

— Egyedül ment? Ó maga vitte az esernyőt neki? Ebben az időben? — Kellemtelen hangsúlyozás sercegett ki Geldenné szavából.

— Ez az asszony szereti az urát! Ebben a féltő szerelmében van, ami imponáló.

Kellemtelen hullám kóválygott egy pillanatra a levegőben, Faltné és Mariska, — egy mindenfélt próbált ágens felesége — egymásra néztek, Lujza pedig, akinek a húsába akart karmolni ez az éles hangsúlyozás, hideg maradt, de a szeméből kivillant a szikra:

— Néni, ismeriek és épp ezért nem sértésnek, amit mondált.

magáról, éretlen ábrándjai szétfoszlásán elcsüggedve, — egy-egy aggasztán vagy leány lelke rémei által üldözötve, isten legszebb adományát, az életet mint dobja el hitvány rongyként magától, a gyilkos fegyver durranásával mondva maga fölött ítéletet.

Es ha ennek a társadalmi romlásnak a mélyreható okait keressük: ez a valláserkölcsi nevelés hiányában találjuk meg okvetlenül; mert csak ez adhatja meg az életnek a nélkülözhetetlen erkölcsi tartalmat, csak ebből meríthetjük az életküzdelemhez szükséges erkölcsi erőt. Csak a valláserkölcsi nevelés hiánya az, ami a társadalmat a romlás kétségbeejtő útvesztőjére tereli, itt kell keresni a baj kútforrását, mert ebből magyarázható csak meg a mindenütt előtörő, fékvesztett szenvedélyek, amiknek kielégítésére pénzt igényel, annyi pénzt, amennyit becsületos munkával előteremtani nem lehet s amelyet aztán a valláserkölcsi híjján nevelkedett ember — bűnre vetemedve szerez meg magának.

Csak a valláserkölcs — nem a vakbuzgóság — világhatja be a tévelygő lelke éjjelét, csak ez vezethet ki az önmeghasonlás kétségbeejtő útvesztőjéből, kölcsönözhet lelki erőt, hogy a csüggedés tengerébe alá ne merüljünk. Csak a valláserkölcs az, ami a lélek legnagyobb kétségeit megnyugtató, összehangzó harmóniába olvaszthatja össze és az élet nehéz küzdelmei közt erőt ad a roskadozó embernek, hogy tovább viselje békén az ő súlyos keresztjét.

Az ember az egymással való érintkezésre, a társadalmi életre van utalva és a társadalom célja, feladata az, hogy az eszményiség megközelítéseért küzdjön és tagjainak a jólét viszonylagos elérhetését lehetővé tegye.

De csak az a társadalom lehet életerős, egészséges, és mi is csak úgy boldogulhatunk benne, — ha a

— Sértés? Mind a négyen lányok voltak még, mikor szegény anyatok meghalt. Ha anyagilag nem is voltak rászorulva az én kezemre, mégis én voltam anyatok a megboldogult helyett. Hát talan van nekem is némi jogom így beszélni.

Vakító kis villámokat lövellt a Lujza szemre.

— De nincs jogod azért engem megsérteni.

Dübörgött a felelet:

— Arra is van jogom. Okom is... Torkig vagyok a gúnyolódással... Mindenki tudja, hogy többet adok évente a szegényeknek, mint más tiz, de azért te folyton a jóteknycodásomról beszélsz. Azután meg; — mindinkább metszöbben folytatta, — az én templomjárásom is örökös céltáblája gúnyjaidnak. És ezt te teszed! Majd most én kérdelek te abszolút lelkiismeretességű asszony, hát te hogy mersz a templomba járni? Mi?... Tud-e igaz lelkéből imádkozni az, aki az urát nem szereti!

Lecsapott az első villám. — A kihívó dac megremegettette Geldennét. A vihar moraja reszketett a szobában. Már félig meddig sötét volt, de azért kilhetett venni a megáradott asszony keblét, mint vonaglanak

társadalom minden egyes tagjának a lelkében meggyökerezett a valláserkölcs, az ebből sarjadó felebaráti szeretet, mely lehetővé teszi, hogy az ember ne csak öns érdekért hevüljön és amely a társadalmi szervekedést úgy irányítja, hogy egy tökéletesen összehangzó, kisebb-nagyobb érdekkörök külön törekvése által meg nem szaggatott, egyöntetű, egészséges társadalom jöjjön létre, melynek tagjait kölcsönös bizalom fűzi egymáshoz.

Ilyennek kell lenni a társadalomnak, amelyben — sajnos — ma nem találjuk meg ezt az összhangot. A merev önzés, a buta gőg, a felburjánzott osztályérdek, a versenytárs megsemmisítésére irányított aknamunka, a hízogó képmutatás, a gyilkolni vágyó suhancok, a családi szentséget nem kimélő rágalom és a banditamesterség legraffináltabb alakjai, — ezek az uralkodó plánétek, amelyek a mai társadalom egén tündökölve, messzire hirdetik, hogy a jóra való törekvés elháríthatatlan akadályokra talál, hogy a bizalmat árulással, a szeretetet gyűlölettel fizetik, hogy — — nagyon beteg ez a szegény társadalom, . . .

Es ezen a nagybeteg társadalom mégis csak maga a társadalom segíthet. Szakítani kell a félszegségekkel, a pazar külsőségek hajhászásával. Erkölcsi tartalmat kell adni az életnek, mert ez legszilárdabb fundamentuma a boldogulásnak és a boldog elégedettségnek. Ez az össztársadalom feladata. De az egyénnek is tennie kell valamit boldogsága, anyagi jóléte biztosítására. Es ez érdekében akkor lesz törekvésén áldás, ha erős lélekkel munkál közre az összesség erkölcsi felemelésében.

Dorner Béla "hagyatéka." Ujabb híreket kaptunk Horgosról, az ottani panamáról, melynek egyik hőse: Dorner Béla jegyző a jól megédemelt helyén van már: a

egy csodaszép test körvonalai; odapattant a nő a szalon közepére és ebben az öntudatban, becsületos pózban repültek szeméből, ajkáról a vakító és öldökítő villámok.

— Mit akarsz tőlem? Miért bántasz, mi? Azt gondold talán, hogy letepertél, ha azt vicsoítja a fogad, hogy nem szeretem a férjemet? No hát, rosszul hiszed. Mert én visszapattantam, a lelkedre ugrom és úgy kiáltom bele, hogy te vele van az csúnya folttal, hazugsággal. És igenis, a szemembe vágom, hogy undorító vagy. Mit beszélsz te, hogy anyank voltál? Te? Igen: — időtlétsébből! Unalomból! Mert neked nem voltak gyermekeid, aztán majd feivetett a fényed, nem tudtál mit csinálni az unalmadban, ha nekünk juttattad az anyáskodásod hozzásait. Ilyen a te híres jó szived! Lihegve folytatta: Hogy mersz a te jótékonyagságodról beszélni? A te jótékonykodásod gyalázatosabb, undorítóbb, mintha a szegény embert oldalba rugná. Mert te a vérét, az életét szeretnéd érte. A te kezéd csak azért nyúl a zsebedbe, hogy amennyivel meghosszabbított talán a nyomorogóknak életét, azzal tovább élj te. Minden krajcárért a magad életének a hosszúságát akard a jószívűség átjatos alarca alatt megváltani. Mert azt hiszed, hogy a halált is

szegedi kerületi börtönben. De nemcsak ő részes ebben a vizsgálat alatt levő botrányban, két társa van, akiket már szintén fel függesztettek az állásuktól: Lisiczky Miklós közösi pénztárnok és Erdélyi Miklós közgyám. Ezek megmenekültek eddig a büntető bíróság beavatkozásától, mert az ő révükön hiányzott összegeket letétbe helyezték Herglőz István dr. főszolgabíró erélyes fellépése és fenyegetőzése folytán.

Szükséges is, hogy a fölöttes megyei hatóság tüzell-vassal rendet és tisztaságot teremtsen abban a jobb sorsra érdemes szegény községben, melynek évtizedek óta az a balsorsa, hogy hivatali vezetőjei kizsákmányolták, hűtlenül szolgálták, meglopták és megcsalták.

Három-négy jegyzője volt egysorjában a községnek, akik részint a közbizonyt fosztogatták, részint a polgárokat a legvakmerőbb és legravasabb úton, úgy, hogy hosszú ideig félre tudták vezetni a fölöttes hatóságokat is.

Igy esett, hogy Varsasi — mint ez a kisarcolt község szomjú történetéből általánosan ismeretes, — mintegy 14000 forintot kezel el a község vagyonából. Aztán jött egy másik jegyző: Zubriczky Pál; ezzel sem volt a község szerencsésebb, hát elcsaptak. Következett Végh László, aki szintén hűtlenül gazdalkodott. Rövid néhány év alatt így járt Horgos következetesen a jegyzőjeivel, akiknek sorát most Dorner Béla, elődjeivel méltóan koronázza be.

Az öhágyatéka vizsgálja most a vármegyei központ részéről Öndy Géza árvaséki elnök és Albertényi Antal főszámvevő.

A hűtlen kezelésnek, a közvetítőként kezükön átment árvapénzek elikkasztásának már eddig is számos nyomára találtak. Úgy értesülünk, hogy már eddig 15—18 olyan eset van feljegyezve, amely azt bizonyítja, hogy a község nevezett tisztviselői kezén keresztül ment árvapénzek eltűntek. Ezek csak egyévről szóó adatok; de az akták nincsenek még átvizsgálva. Hallatlan vakmerőséggel manipulált Dorner Béla. Elikkasztotta, ami

megváltod pénzért. Szegény pirja ül ki arcokra, hogy a magam filléreit is szóba merem hozni. De az én fillérem, vagy a másé után nem jár senki lelkének az uszorakamatja, mint a tied után! Ilyen a te jó, híres jószived. — Elsimitott a honyokáról egy odatolázkodó hajfűrtöt: Ne félj még nem vagyok készen! Ne félj, tudom mire vársz. Megkapod. Azt hiszed, ugye, nem merek beszélni? Nem merem itt előttem, előttem hangosan is megmondani, mit ügyis tudok, hogy nem szeretem az uramat?.. Nem szeretem! A testem fél ettől az embertől, a lelkem meg utálja. És ennek is te vagy az oka! Csak te! Mikor az apánk le akart rázni bennünket a nyakáról, te voltál, aki anyáskodó szerepedben készségesen segédkeztl neki az üzletek megkötésében. Engemet is eladatok egy embernek. Mikor aztán két ártatlan gyermek nevezett anyjának, — akkor ismertem meg azt, akiért születtem, s akit nekem teremtet az isten... Mit szórja a macskaszem az a sárga fényt? Igenis, azt az embert szeretem! Azt a kolóst, aki teneked, tinétek: sehonai, senki, nekem: világ, élet, minden.

Falt né alig hallhatóan dohogta:

— Az a gazember! Egészen a hatal-

a kezügyébe került, a himböltöszere kiutalt összeget is, a megye halottjának koporsójára rendelt koszorú költségét is.

A sikkasztásról és a folyamatban levő vizsgálatról lapunk múlt vasárnapi számában hozott tudósításunkra Tóth Henrik megyebizottsági tag s Horgos község egyik tekintélyes polgárától, aki évek óta fáradozik a községyi vagyon pusztítóinak leleplezésén, a következő nyilatkozatot kaptuk:

Tekintetes szerkesztő úr!

A »Szentes és Vidéke« november 24-ik számában nevémmel kapcsolatban megjelent, a nálunk elkövetett hivatali sikkasztások felderítésében. a Dorosma járási főszolgabíró eljárását helytelenül minősítő közleményt. szíves engedelmével — amennyiben ez a dolog engemet különösen érdekel és különösen érint — szöveget tenni kívánom.

A valódi tényállás és az igazság érdekében is kell jelentenem azt, hogy az 1899. évi április 20-án a tiszáninneni járás főszolgabírójához és ezután a belügyminiszter urhoz személyesen benyújtott panaszunkban felsorolt mulasztások és hivatali visszaélések esetét, a most ferdített hivatali sikkasztásokkal nem azonosok; ki kell jelentenem, mert mint a szemvizsgáló bizottság elnöke a vizsgálatban személyesen részt vettem és részt kívánom venni ezután is, hogy az eddig elért eredmény, a járási főszolgabírónak a sikkasztó Dorner Béla ellen legutóbb megindított fegyelmi vizsgálat megtartásánál tanúsított és kérelmetlen szigorúsággal végrehajtott eljárásának köszönhető; ugyancsak neki köszönhető az is, hogy az eddig fölfelezett 2825 korona 93 fillér közpénztári hiányt a volt pénztárnok, Lisiczki Pál, az elsikkasztott árpapénzek egy részét pedig az árpapénzesekék néhai manipulálására Erdélyi Miklós, ezáltal szintén felfüggesztett közgyám, azonnal megtérítették. (No hát ezt kár volt bántani azért a csekélységért, hiszen csak egy esztendőig őrizgette az árpapénzesekéit saját zsebében, hogy Dorner el ne kaparintassa az árvaktól. Hisz ez jutalmat érdemel!)

Most, midőn részben az én általam a főszolgabíró rendelkezésére bocsátott adatok, részben a felfüggesztett jegyző által legutóbb elkövetett fegyelmi vétség folytán megindított vizsgálat vezetése körül a főszolgabíró a közérdek megvédelmébe, valamint a magánpanaszok érdekében oly félremagyarázatlan készséggel és tapintattal jár el, hogy azt én — mert ezt most a dorosmai főszol-

gabíró jól csinálja — agyonhallgatni nem tudom. És ha a járási főszolgabíró ezután is úgy folytatja a pocokirtást, amint elkezdte, méltán számíthat Horgos község közönségének — a megriasztott banácit kivéve — igaz és őszinte haláljára.

Horgos, 1901. november 25.

Mindenkor kész hive:

Tóth Henrik.

A siketek hallanak. A »Die illustrirte Welt« folyóirat 27-ik száma Chiswick High Road, No. 626, London, W egy csudálatos kúra leírását tartalmazza siketség és fejfájás ellen, amely kúrát a beteg otthon, a lakásán is alkalmazhatja és amelynek mindenkor kitűnő eredménye legyen. A nevezett lap ezt a számát mindenkinek bérmentve megküldi kívánatra, aki címét a folyóirat szerkesztőségéhez beküldi.

A birtokáthelyezés kérdése.

A földművelésügyi minisztérium jövő évi költségvetéséről az új hű képét adja annak a faradhatatlan és celtudatos munkának, amelyet Dáry Ignác földművelésügyi miniszter, a földművelés ágatól bajainak orvoslására, eltagadhatatlan válságának a leküzdésére és jövő felvirágoztatásának az előkészítésére kifejti. Egy nagyarányú, rendszeres és az egész helyzetet alaposan ismerő politikai és társadalmi munka az, ami a földművelésügyi kormány költségvetéséről elénk tűnik. A földművelés minden ágára kiterjedő figyelemmel és gondos szeretettel van az előirányzat megszerkesztve és a gyakorlatilag elérhető és céltudatos eredmények vannak mindenben, közvetlen célul kitűzve.

Ami azonban legjobban megkapja a figyelmet a költségvetési előirányzatban, az egy olyan eszme megvalósításának az első lépése, amelynek hordereje messze túlhaladja a földművelésügyi reszszortnak különben is széles kereteit és egy nagy nemzeti kérdés megoldásának csiráit rejti magában.

Bölcs mérséklettel, óvatossággal, de a szándékot nyíltan elárulva fog hozzá Dáry Ignác a birtokáthelyezés nagy kérdésének megoldásához. Terve az, hogy az 1902. évben olyan állami erdők kerüljenek előadásra, amelyeknek talaja a mezőgazdasági művelésre kiválóan alkalmas és amelyek olyan helyen fekszenek, ahol gazdasági és szociá-

lis szempontok a parcellánkénti eladást indokoltá teszik.

Ezzel meg fog történni, mint maga a miniszter is, előirányzata indoklásában mondja — az első lépés arra a rendkívül fontos közgazdasági akcióra nézve, amely a kötött forgalmú és mezőgazdasági művelésre alkalmas alföldi birtokoknak parcellázás útján való értékesítését és az ekként felszabaduló tőkének hegyvidéki erdőbirtokokban való elhelyezését célozza.

Az állam, amidőn ezen kérdés gyakorlati megoldását kezdeményezi, egyrészt példát nyújt a nagybirtokosoknak arra nézve, hogy a birtokáthelyezéssel kapcsolatban, kellő körültekintés mellett, az eddigi jávódelmezőség a jövőben is biztosítható, másrészt nemcsak kielégíti az Alföldön mindinkább mutatózó földéhséget és ez által a legbiztosabban gátat vet a szocializmus téves tanai tovább terjedésének, hanem egyszerűen megátalja, hogy a hegyvidéki erdőterületek és havasok külföldiek kezére kerüljenek.

A földművelésügyi miniszter ebben a hatalmas koncepcióban, amely a jövő birtokpolitikájának széles körvonalait rajzolja meg, igazolja azt a fel fogást, hogy a magyar faj terjeszkedésének, nemzeti konszolidációjának útján a helytelen földbirtokviszonyok gátat képeznek és megjelöli az orvosias módot a birtokrendszer megváltoztatásában.

Tényleg ma már mindnki, aki csak egy kissé is foglalkozott a földbirtokviszonyok kérdésével, tudja, hogy vannak olyan vidékei az országnak, ahol a kisbirtokosra nézve a birtokszerezés rendkívül meg van nehezítve az által, hogy viszonylag nagyon sok kötött birtokkal találja magát szemben. Abban is megegyeznek a kérdés alapos ismerői, hogy ezen a bajon fokozatosan, de erőszakos intézkedések nélkül csak úgy lehet segíteni, ha módját találjuk annak, hogy olyan vidékekről, ahol túlságos sok a öktött birtok, az illető kirtokos belecégzésével, érdekeinek teljes kímélete mellett, attelepítessék a kötött birtok más vidékre. Hogy mely vidékekre, — erre a kérdésre a választ önként kínálják Magyarország földrajzi és etnográfiai viszonyai. A sík földön — ezt minden illetékes tényező belátja — a szociális és birtokmegosztási szempontok gátolják újabb hitbizományok alakítását; ellenben az erdőgazdaságon és a nemzetiség lakta vidékeken gazdasági és nemzeti szempontok egyaránt ajánlják a hitbizományi leköltöttséget.

A kötött birtok áthelyezése a perifériákra és a sík föld kötött birtokainak felsza-

mába került! Most már a szerelmes nőtény dühe sikított át a szobin:

— Ne bántsd! Hogy mered sérteni?! Nkém nincs testvérem, nekem nincs senkim, csak a gyermekeim, meg az az ember. És a véretdől sem irtózom, ha azt az embert bántod! Egy pillanatra gúnyos lett a beszéde:

— Igaz, teneked a néni fejével kell gondolkodnod, halásnak kell lenned, hogy embert csináltak a kis könyvelő uradból.

A sokat próbált kereskedő-ágens felesége féltékenyen vágott közbe:

— De, Lujza...

— Tudom, értem a te hű ragaszkodásodat is. Kicsoda zsirálná különben a férjed váltóit. — Csodaszép volt, amint egyszerre kiegyenesedve, szenvedélyesen sutogta maga elé: — Mit akartok tőlem? Mit bántjátok azt az embert? Tudjátok meg, hogy mindent az utolsó betűig elmondok neki, amit róla beszéltek. Ne vigyétek végleteket. Mert eddig is irtóztató erőmben került, hogy valami rettenetes ne történjék. Azt gondoljátok talán, hogy az az ember gyáva, aki ezt az állapotot sokáig tudja tűrni? Hisz egy tekintetem kezes barányt, a másik gyilkost, nevel bejőle!.. Persze, tinéktek ez beteg érzékenység, vagy gabság, ami különben a legtermészetesebb valami, mert szeretjük egymást. Ti

piszkos kalandort láttok két léleknél a tragediajában. Ti a legszenyesebbre gondoltok, ha velem beszélek, — velem, aki előtt az anyjának a tisztasága sem oly becsületesen fontos, mint az enyém... És eddig csak tudtam élni ebben a hazug levegőben. — Geldenné felé fordult: — A te levegődben!.. Nem tudom mi lesz! Megyek, viszem ezt a két ártatlanságot. Hozzá. Az én véreim, s az enyém szent ő előtte... Most már hallottatok az ajkamról, amit úgy is tudtatok. — Ott termett Geldenné előtt: — Lásd, ilyen igaz az én lelmem, ilyen hazug a tied, meg a fajtádé.

Az öreg asszony félve kuporodott össze vonaglott, amint fejére zúdult a szó:

— Még a kegyelemdőfésével sem maradok adósod. Te hires jószívű, jólelkű asszony, aki annyira le tud bíncselni az uradat, hogy az mindennap a szeretőjéhez jár. Tudod te ezt jól, hát csak rágódj rajta.

Egy pillanatra világos lett a szobában. A már jó idő óta egyik ajtóban állott Falt, egy megdöbbenően félművelt, neveletlen kis ember, nem törődve avval, szalonba van-e, szivarra gyújtott. A gyújtó lobbanása meg-aranyozta kissé az asszonyok lábán égő arcát. A középben fenséges pózban állott a jogait

védő nő, a többiek mereven bámultak, az egyik sarokban ott didergett Irma, a negyedik testvér, egy végtelenül bjos arcú, törékeny testű asszonyka, akinek a jöttét észre sem vették.

Falt, a könyvelőből vedlett kis neveletlen üzletvezető hápogta:

— Avval az emberrel majd én bánok e A szerelmetes, féltékeny nőtény ideges kacagásra fakadt:

— Te? Te féreg! Hisz a tekintete is összezúz. — Karon fogta Irmát: Jöjj!

Az előszobában a szenvedélyesen szerető asszonyból egyszerre félték, reszkető madárka lett, jól esett neki, amint Irma meg-simogatta égő homlokát:

— Hallottam mindent, tudom, értem hogy nagyon szereted őt. Szenvedsz sokat... Zokogás volt a feletet:

— Nagyon sokat...

A törékeny asszonyka csókot lehelt nővére homlokára:

— Ne sirj, kis madaram. Én értelek!

És szeretlek...

Fáy Nándor.

badítása a mindinkább mutatkozó földhátság kielégítésére: ime ez a nagy, mondhatni nemzetmentő eszme megjelenik D a r á n y i Ignác politikájában, mint kézzel fogható valóság. Igaz, hogy csak kezdeményezés, példaadás formájában, de ott van és a benne rejlő igazság és tendencia életet ad neki. Ami eddig tavoli ködképp gyanánt lebegett előttünk — a birtokhelyezéssel kapcsolatos víjjalakítás a magyar faj terjeszkedésének és nemzeti konszolidációjának irányában, most eleven valóságként kezd kibontakozni Magyarország jövő képének körvonalai láthatókká válnak abban a hazafias és nagy nemzetgazdasági koncepcióban, amely D a r á n y i kezdeményezésében és példaadásában élénk táru.

Bizunk benne, hogy az életre keltett eszme most már a benne rejlő igazság erejével fog hatni azokra a rétegekre, amelyekből első sorban függ a nagy kérdés megoldása és el fog következni az idő — mert el kell következnie — amikor a mai óvatosságot, de céltudatos és gyakorlati kezdeményezés nyomán az egész vonalon hódítani és győzni fog.

Nehéz hallás — Egy gazdag úrnő, aki Nicholson dr. mesterséges füldeőjével nehéz hallásból és fülzúgásból gyógyult ki, a nevezett orvos intézetének 75,000 frtot adományozott oly célból, hogy olyan süket és nehézhangú egyének, akik nem rendelkeznek az anyagi erővel ahhoz, hogy maguknak ilyen füldeőhártaykat megszerezhessenek, ingyen, juthassanak ilyenekhez. Levelek címzendők: 6270 szám alatt Nicholson Intézetének „Long cott” Gunnersbury London, W.

Ujdonságok

Szentes, 1901. december 1.

PÓLYA FERENCZ.

Főgimnáziumunkat, közoktatásügyünket és társaséletünket nagy, súlyos veszteség érte, Szentesnek mély, igaz gyásza van: Pólya Ferenc főgimnáziumi tanár megyebizottsági tag és a vármegyei közoktatásügyi bizottság tagja tegnap reggelre hirtelen-varián meghalt. Halálának híre a kora reggeli órákban gyorsan terjedt el a városban, mindenütt mélységes megdöbbenést, a fájdalom érzését váltva ki a lelkekből, mert Pólya Ferenc ama ritka emberek közé tartozott, akit mindenki szeretett, akinek haragosa se volt, csak tisztelője. Pólya Ferenc 1848. márc. 15-én, éppen a magyar szabadság újrászlésének napján látta meg a napvilágot, ekkor született Szentesen, mint egyszerű, békés polgár gyermeke és mintha születése napjának szava b a d levegőjét szívtá volna teljesen magába, kora ifjúságától, hogy eszmélni tudott, mindig lángoló szívű híve is volt a szabadságnak, az 1848 ki nagy eszméknek. A szentesi I. 48-as függetlenségi körben is csak addig apolták ez eszméket a maguk meghamisíthatatlan tisztaságában, amíg ő volt a kör elnöke; ahogy e tisztről — mert a dolgok ottani folyása az ő puritán jellemének nem tetszhetett — lemondott, attól kezdve a bomlás csirái felszkelődtek be a körbe, mely azóta — elvek dolgában — sok úrszine változásán is ment keresztül. A politikai élettől Pólya Ferenc ekkor végképen vissza is vonult és egész idejét — mint tanár — az ifjúság nevelésének szentelte, melyet nálánál alig egy tanár szeretett igazabban és amely ő hozza is mindenkor rajongó szeretettel visszelített. — A jószág, a becsületesség mintaképe volt ez a derék ember; jó lelkisüségéből a családjához, melynek erős támasza volt

becsületes lelke mélyében, mert bármilyen leán ő nem is tudott. A főgimnázium ifjúsága, melynek nemes célok felé vezetésében előjárta, a kaszinó, melynek választmányi elnöke volt, családja, mely jetevő őrangyalait sirtatja benne, sokat vezetett, szinte pótolhatatlant az ő halálával. Orvul, éjjeli álmában döntötte ki az élok sorából a kegyetlen kaszás ügy, hogy reggelre kelvén, agg édes anyja holtan találta ágyában. Haláláról a mélyen süttöt család és a főgimnázium tanári kara adtak ki gyászjelentést, de a középületeinken lengő fekete zászlók hirdetik, hogy az egész várost mély gyászba borította hirtelen halála. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz. Az örök könyörület és igralom istene adjon erőt agg édes anyjának e retentő fájdalmas csapás türesére. A meghalt áldott emléke pedig bizonyára örökké fog élni az ő volt és mai tanítványai, kartársai s e város fiai szívében!

— **Mikor installálunk?** Cs a t ó Zsigmond dr. főispáni installációja december 18-án lesz, közvetlenül a vármegyei általános tisztújítást megelőző napon, mely december 19-re esik. Az installációra meghívja a vármegye a szomszédos törvényhatóságokat, küldöttségileg képviseltetik magukat a megyebeli községek is e előreláthatóan a megyebeli országgyűlési képviselők is résztvesznek a vármegye ezen örömnepén. Ujévig az alispáni tennőket Cicatrics Lajos dr. főjegyző látja el, aki törvény szerint helyettese az alispánnak és akit a megyebizottsági közgyűlés az általános tisztújításkor előreláthatóan egyhangúlag fog alispánnak megválasztani. A főispánnak állásában lendő ünnepélyes beiktatásat fényes lakomával ünnepli majd meg a vármegye közönsége.

— **Megeyebizottsági tagok igazolása.** A vármegyei igazoló választmány november 29-én délelőtt tartott ülést, F e k e t e Márton kir. tanácsos elnökével, az újonnan választott megeyebizottsági tagok igazolása tárgyában. A választmánynak kevés dolga volt, mert csak egy választó kerületből, a dorosmaiból érkezett be felszólamlás, az se a választás ténye ellen, hanem csak azért, mert — a felszólalók szerint — Dorosmán, ahol a választó polgárok száma ma megúta a hatzszázat — két alválasztó kerületbe osztva kellett volna a választást megejteni. Minthogy azonban a kerületek illetén rendezése nem az igazoló választmány, hanem a megeygyűlés jogkörébe esik, — ezt a felszólamlást a választmány figyelmen kívül hagyta és az összes megválasztottakat igazolta.

— **Megnyílnak az iskolák.** A tanév elejétől mindmostanig szünetelt a vörhenyjárvány miatt — rövid megszakítással — az elemi iskolákban az oktatás; — a járvány szünetben van; a járványbizottság feloszlott és holnap ismét megkezdődik az oktatás az összes iskolákban, miket a szünet alatt alapos tisztogatásnak, fertőtlenítésnek vetettek alá. A tanítás újra felvétele alkalmából L a k o s Imre dr. polgármester, mint elsőfokú egészségügyi hatóság, a következőket teszi közzé: A iskolás gyermekek december 2-án délelőtt 8-10 óráig és pedig mindegyik a maga tantermében, a kiküldött orvosok által megvizsgáltatnak, vajjon nem betegek-e? — A szülők ügyeljének, hogy csak az egészséges, vagy betegségeük óta újabb megbetegülés nélkül 4 hetet eltöltött gyermekeket bocsásson iskolába. A felgyógyulásuk óta 4 hetet még el nem töltött gyermekek, valamint azok, akik vörhenybeteggel egy földel alatt vagy egy udvarban laknak, akár tartoznak a beteg

családjához akár nem, a vörhenybeteg felgyógyulásától számított 4 hétig az iskolába nem bocsáthatók, ha egyébként egészségesek volnának is, mert az ilyenek a fertőzést még könnyen terjesztik. — A tanítókat arra kéri a polgármester, hogy ha növendékeiken a legkisebb bágyadságot is észlelnék, az illető nyomban küldjék haza, az esetről pedig az illető kerületi orvosnak azonnal jelentést küldjenek. — A polgármester elvárja a lakosságtól, hogy ezen figyelmeztetéshez alkalmazkodni mindenki és engedelmességével hozzájárulni igyekszik ahhoz, hogy a hatóság által életbe léptetett egészségügyi rendőri intézkedéseknek fogantatja legyen. Aki pedig akár szándékosan, akár könnyelműségből vagy mulasztásával e rendelkezéseknek ellenszegül, kihágást követ el és szigorú büntetést von magára.

— **Tisztelgések a főispánra.** Most, hogy Cs a t ó Zsigmond dr. volt alispánnak a vármegye főispánjává nevezetett ki, — most tetszik csak ki igazában, milyen nagy volt az ő népszerűsége már eddig is megeyészerte és mennyi tisztelője van szerte a hazában. Kinevezetése és Budapestről hazaérkezése óta nemcsak, hogy a postán kapja nap-napra a megeyéből és az ország minden részéből az üdvözlő leveleket, de a hivatalos órák alatt azóta nincs egy szabad perce, melyben üdvözlők ne keresnek fel személyesen, hogy jól megeyden:lett kinevezetéséhez gratuláljanak. Az üdvözlők közt volt pénteken Szentes város tisztikara is, melyet a főispán elé L a k o s Imre dr. polgármester vezetett, lendületes szavakban köszöntve új méltóságában a főispánt. Cs a t ó Zsigmond dr. főispán ez üdvözlő beszédre adott férfiasan nyílt válaszában különösen hangsúlyozta, hogy azoknak az adatait harcoknál a teljes megszüntetésére irányuló munkájában, melyek Szentes város belső békéjét feldúlták, első sorban a városi tisztikarban akar erős támaszt keresni és találni. Éppen ezért figyelmébe ajánlotta a tisztikarnak, hogy sűrű fátlyolt vetve a multak emlékére, a jövőben legfőbb feladatuknak tekintésük egyesült erővel közreműködni a béke megteremtésén. Beszéd végén felkérte a polgármestert, tolmácsolja Szentes város képviselőtestülete előtt az ő üdvözlőt és szülővárosa iránt érzett megey szeretetét azzal, hogy mint a város igaz fia, legjobb tehetsége szerint továbbra is azon az úton fog haladni, amely Szentes város felvirágozásának és előrehaladásának előmozdításához vezet. — Tegnap Csany község képviselőtestületének küldöttsége tisztelgett a főispánnal, akit mélyen megehat a személye iránt így mindenfelől megnyilatkozó megey ragaszkodás és nagyrabecsülés kifejezése.

— **Pályázat községjegyzői állásra.** A Mágocs községben halalozas folytan megeyredett jegyzői állásra hirdet pályázatot T a r y István, a tisztántüli járás főszolgabírája, f. hó 20-án lejáró határidővel. Az állás 2400 korona évi fizetéssel van javadalmazva. A pályázati kérvények, kellően felszerelve, a jelzett időig annál inkább benyújtandók a főszolgabírónál, mivel a később érkezettek figyelembe nem veszik. A pályázás iránt érdeklődők a következő feltételeket lapunk mai számának vonatkozó hirdetésében találják.

— **Főúri vadászat Pusztaszerezen.** Honalapító Árpád fejedelem ezeréves tanóján, a magyar Alföld rónaságának eső ndjébe napokig tartó puszkadurranás süvített bele. Pusztaszerezen egy főúri társaság rendezett nagyszabású vadászatot P a l l a v i c i n i Sándor

örgróf vendéglátó uradalmán. A vadászok — a házigazdán kívül — herceg Schwarzenberg János, Ratibor herceg, Schönborn gróf, Thun-Salm gróf, Festetics Pal gróf, Althan gróf, Colorado gróf, A p p o n y i G o l f gróf, Novák József orsz. képviselő, Wolf János urad. főintéző, és B a l t a z z uradalmi inspektor voltak. A vadászaton, mely négy napig tartott, területekre került 8385 nyúl, 716 fácán, 139 fogoly, 4 óz. 1 róka, és 13 különféle más vad. Novák József orsz. képviselőt kisebb jelentőségű bal eset érte a vadászat alkalmával. Kocsija a sikos mezőn felborult, de a képviselő nem szenvedett súlyosabb sérülést.

— **Új iskola-gondnokság.** A dorosmai állami népiskolák gondnoksága nemréjében egyetemlegesen lemondott a tisztéről. Cs a t ó Zsigmond dr. főispán ennek folytán az új gondnokok: g elnökül ifj. E s z e s Máttyást, tagjaul N a g y Z a c h a r plebánost, B u r e r g Zsigmond jegyzőt, J e r n e y Zoltán, B e r e g i József és F a z e k a s Vince földbirtokost nevezte ki. A főispán a volt gondnokság elnökének, T a j h y Ferencnek és a gondnokos többi tagjainak, az iskolaügy terén kifejtett buzgó munkásságukért köszönetét fejezte ki. E hírrel kapcsolatban említjük meg, hogy W i m m e r Karoly takarékpénztári igazgató, a mindszenti állami népiskolák gondnoksági elnöke szintén lemondott ezen állásáról és hogy helyére a főispán elnöknek V i g h Gyula uradalmi mérnököt nevezte ki.

— **A villamos világítás újrafelvétele.** A Siemens és Halske cég jogutódai, az első villamosági részvénytársulat képviselőiben M o l n a r Lajos főmérnök Szentesen időz, hogy a villamos maganvilágítás ideiglenes újrafelvételét megindítsa. A cég e végből megvette a szentesvidéki takarékpénztártól a Tóth féle malmot és azt tegnap birtokba is vette. A vállalat szerelője most a vezetékhálózatot előállított zavarok megszüntetésén dolgozik és így a maganvilágítást, ha a fogyasztók is kellő számmal jelentkeznek, rövid nehány nap múlva megkezdik.

— **A gyermekbetegségek elterjedésének meggátolhatása** abban rejlik, hogy a gyermek oly edzett és erős ellenálló képességet kifejthet szervezetén, mely a baj csíráját fejlődni nem engedi. Különféle ezt célzó gyógyszerkészítmények vannak forgalomban de általában tudott dolog, hogy csak egy ellen szer létezik, mely a hozzá fűzött varakozásnak minden tekintetben megfelel; s e szer a csukamajolaj. A gyermekek a közönséges csukamajolaj bevitelétől undorodnak s ezért nagyon hézagpótló a Zoltán féle csukamajolaj, melynek sem ize, sem kellemetlen szaga nincs s gyermekek, valamint felnőttek szívesen veszik be. Tapereje nagy és könnyen emészthető. Üvege 2 korona a gyógyszer-tárakban.

— **Az Uránia Szentesen.** Az Uránia egy budapesti tudományos színház, melynek célja és feladata, az ismeretek népszerű terjesztése, aminek eszközei: vonzó előadások tartása egyes népszerű tudományágakból, idegen országok népeinek, szokásainak ismertetése és — felváltva szavaltatok, miket mind mozgó fényképekkel tesznek vonzóbbá és szemléltetővé is. Az Urániának van egy utazó osztálya, mely vidékre megy ki — a tudományok népszerű terjesztése céljából. Most is útban van a tudományos színház ez az osztálya s beközpogtat minden nagyobb vidéki városba. Így legközelebb a vándorútjában Szentésre is eljut az Uránia és itt három estét át szándékozik a színházteremben előadásokat tartani, melyekre már ezúttal felhívjuk közönségünk figyelmét.

— **Mulatság a szomszédban.** A mindszenti iparosok és kereskedők köre novem-

ber 24-én kitűnő sikerű Katalin bálát rendezett, mely a község egész értelmiségének sokaig kedves emlékében él majd, mert a reggeli 6 óra vette csak végét a kedélyes, feszelen vizagodásnak. A mulatság erkölcsi sikerével lépést tartott annak anyagi sikere is, mert szép jövedelmet hozott a kitűnő jótékony célnak. Jövedelem volt: belépőjegyekből 104 kor, felülfizetésekből 19 kor 20 fill., összesen 123 kor. 20 fill.; kiadás 76 korona 60 fillér. Fölülfizettek: Tary István, Gémes Ferenc, dr. Szóbl Lipót 2—2 kor; Wimmer Károly, Büchler Gábor, Goldmann Ignác, Lövy Gyula, Schönfeld Jeremias, Schönfeld Marton, Schönfeld Dávid, Tormásy Miklós 1—1 kor.; Dömsödi Pal, Sipos András, Batka Ferenc, Mácsai József 80—80 fill.; Weisz Simon 60 fill.; Piger Róza, Hegyessy Ilés 40—40 fill.; Palinkó János, Gelsi Péter, Steinfeld David 20—20 fill., kiknek a rendezőség ez úton fejezi ki halas köszönetét.

* **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Bizonyára van olvasóink között több fiatal ember, ki annak idején tanulmányait félbehagyta s így a 3 éves, terhes, katonai szolgálatnak néz elébe. Debreccenben már évek óta sikeresen működik az országszerte kitűnő hírnévének örvendő Lichtblau Albert féle miniszterleg engedélyezett katonai előkészítő tanfolyam (tanbizottság: eddei Draugentz János ny. cs. és kir. honvédeztárs és Mayer Adolf ny. cs. és kir. őrnagy), melyben azon ifjakés még sor alatt nem állottak, foglalkozásukra ki előkészítéskükre való tekintet nélkül rövidesen megszerezhették az egyéves önkéntesi jogot. Felvilágosítást és prospektust készségjel küld Lichtblau Albert igazgató Debreccenben. (1)

* **Dr. Schlesinger Miksa** vizgyógyintézeté és szanatóriuma Pozsonyban, oly tökéletesen, a legkényesebb igényeknek megfelelően van berendezve, hogy e tekintetben sem vagyunk már a külföldre utalva. Ezen egyszerű vizgyógyintézet bármely külföldi vizgyógyintézettel versenyez és megvayunk győzödvé, hogy a dr. Schlesinger aldozatkozás sége és faradoása nem lesz eredménytelen. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

* **Óvás.** A hírneves Földes-féle Margitkrém sokan hamisítják. Ezen hamisítványok célja a n. é. hölgyközönség megtévesztése. Bevásárlásoknál tessék eredeti Földes-féle Margitkrém kéri. A dobozok alakja, színe, főirata, Margitkrém elnevezés; családi cím; res védjegy, törvényesen védettek, hamisítók a törvény teljes szigorával büntetettek.

* **Czigarettázóknak fontos.** T. olvasóink b. figyelmét felhívjuk a legújabb feltalalt és az egészségre legelőnyösebb „Le Delice” cigarettapapírra és szivarka hüvelyre. „Le Delice” szagtalanul, egyszer meggyújtva hamumaradék nélkül végig ég; a dohanynak kitűnő íz ad és minden más cigarettapapírt és hüvelyt felülmul. Utánzatoktól óvakodjunk.

* **Mindekinél tanulságos** az a prospektus, melyet kivantra Czerny J. Antal (Bécs, XVIII. Carl Ludwigstrasse 6.) ingyen és bérmentve küld. A szaj és fogak ápolása a hírneves Osannal, a haj festése a kedvelt Tanningenevel, az arc szépitése a kiváló Rózsatejjel stb. érdekes toillet tittokat tartalmazza.

* **Háziaszonyok figyelmébe.** Labeledikben nagy megtakarítás érhető el, ha oly cipő fénytart szerünk be, mely a bőrcsőn általmatlan alkatrészekből van összeállítva. A forgalomba hozott legtöbb gyártmánytól a bőrkemény lesz és megrep. Hogy ezt elkerüljük, vegyünk mindig Fernolend-féle cipőfénytart, mely legjobb a világon, a cipőnek koromfekete színt ad és a bőrt háromszoros tartóssá teszi.

* **Nagy occasiót rendez a Szénásy, Hoffmann és Társa cég** (IV. Bécsi-utca 4 sz.) november 15-ől, mely alkalommal selyemkelmék, bársonyok, angol mosóselymek, lyoni foulardok, japónais és chinai selymek kerülnek eladásra. Az árak ez alkalomra mélyen leszállítottak, hibás árú nem tartanak s csak hírneves gyárosok gyártmányai kerülnek eladásra. Maradékoknak külön osztályt rendeztek be s ezek feltűnő olcsó áron kerülnek eladásra.

* **Karácsonyi és ujvői ajándéknak** alkalmas órákat öt évjogi tallas mellett, és elegans arany-écszereket, china ezüst dísz tárgyakat hiteleképes egyéneknek részletfizetésre is szállít Polgar Kalman műorás és ékszerész, Budapest, VII. Erzsébetkörút 29. E régi és hírneves cég 200 illusztrációval ellátott árjegyzékét kivantra ingyen és bérmentve küldi. Vidéki megrendelésekre különös figyelem fordítatik. (1)

Népesedési mozgalom.

1901. november 23-tól—30-ig.

Születtek: Szabó Erzsébet. Páger János. Szigeti Maria. Sandor János. Földvari Nagy András. Földvari Nagy Ferencz. Fazekas Sandor. Takacs Maria. Mészáros Sara. Paszti Imre. Farkas Lajos. Sebesi Balint. Bokros Terézia. Balogh Maria. Gilicz János. Vida Maria. Busi Imre. Szlávics Ferencz.

Házasságot kötöttek: Körögyi József Héja Mariával. Tajnai József Mucci Mariával. Bugyi Imre Kovacs Franciskával. Balogh János Pusztai Mariával. László István László Molnar Erzsébettel. Afra Antal Keresztes Nagy Lidival. Ecséri József Gránicz Mariával.

Szerkesztői üzenet.

Horgosiaknak. Levélük expressz bár, de mai lapunkhoz elkésve érkezett, miután azt egy másik ottani levél már megelőzte. Lapunk jövő számban azoiban helyet adunk okvetlenül tudósításuknak.

Laptulajdonos és főszerkesztő: **Dr. MÁTÉFFY FERENCZ**
Felelős szerkesztő: **BÁNFAI LAJOS.**
Társzerkesztő: **MÁTÉFFY LÁSZLÓ.**

Eladó föld.

ifj. Kanász Nagy Sándor örökösének bökényi mentett oldalon 26 hold földjük tanyaépülettel, egészben vagy fele részben **ELADÓ.**

Alku köthető: idős Kanász Nagy Sándorral I. t. 469. szám alatt. 3—1

Horváth Jenő

alsórtéi 52, 1009/1100 hold földje egészben vagy abból 40 hold, tanyaépülettel kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Értekezni lehet III t. 121. szám alatt. 3—3

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyszer, mely az elvesztett erőt visszaadja. Mindazok, akik érte irnak, ingyen kapnak egy próbacsomagot, egy 100 oldal vastag könyvet egy ltt, postaszállítmánykért, jól becsomagolva. A legcsudálatraméltóbb esüdaggyógszer ez, mely már ezeket megmentett, akik ifjúkori kiesapongások folytán erőtlenek voltak vagy ezenközben betegségekkel estek. Ez okból előtárta az intézet, mindenkinél — akikéri — egy csomag gyógyszer magyarázó könyveskövel díjjalanul küldeni. E házi szerrel otthon gyógyítható a baj és mindenki aki ifjúkori kiesapongások folytán nemhi bájokban, szellem-gyengeségben vagy chronicus betegségekben, szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ez a gyógyszer közvetlenül ama szervekre hat, melyek erőstétre szorulnak és csúds eredménytelül gyógyítja meg az évek óta állandóan betegeket is. Öregnek és ifjak irhatnak, az alatt jelzett címen a „State Medical Institut”-nak, honnan a próbacsomagot címünkön azonnal megküldik. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, akik gyógykezelésük végéit otthonukkal el nem hagyhatják. A próbacsomag is megmutatja, milyen könnyen lehet e borzalmas betegségek-ből otthon is kigyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenki, bárhonnan magyarul is irhat a gyógyszerért, amire a legnagyobb diszkrició mellett díjjalanul elküldjük neki a próbacsomagot a magyarázó könyvvel együtt. Irjon tehát — akinek kell — mindenképpen azonnal. A küldemény olyan szépen van csomagolva, hogy senki se tudja meg a tartalmát. A levelet így kell megcímezni: State Medical Institute, 6901. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. 1 minden levél portómentesen küldendő. 8—8

É412/1k. 1901.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járás bíróság, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Kir. kincstár** végrehajtónak **Goldmann Ida Dr. Bérczi Gyuláné** végrehajtást szenvedett elleni 149 kor. 60 fill. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szentesi kir. járásbíróság területén lévő, Mindszent községben fekvő, a mindszenti 2510 sz. tjkv.-ben A 7. 1. sorsz. alatt felvett 214 hrszámú beltelkes házra 3488 koronában ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1901. évi december hó 28-ik napjának, délelőtt 9 óra-kor Mindszent község házánál meg tartandó nyilvános árverésen** a megállapított kiküldési áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsarának 10 százalékát vagyis 3488 korona 80 fillért készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szentesen, a királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál 1901. október hó 10 én.

KATKICS, királyi albiró

Igen fontos, gyomorbetegeknek!

Étvágytalanságot, gyomorbajt, hányingert, rossz emésztéstől eredő fejfájást, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat stb. azonnal megszüntet a jól ismert **Brady féle Máriacellii g. omorcsopp.**

Kapható minden gyógyszerárban. Sok ezer köszönő és elismerő irat! Egy üveg ára használati usítással 40 krajcár, kettős üvege 70 krajcár.

Központi szétküldés: Brady C. gyógytára a Magyar Királyhozá, Bécs I.

Hamisítványtól óvakodjunk, a valódi Máriacellii cseppeknek **„Nádor”** kell lenni védjegynek és aláírásnak

Ugyelni kell rá, hogy a régi hires, valódi Brady féle Máriacellii gyomorcsoppok üvege 40, kettős üvege 70 krajcár, — míg nem valódi, utánzott és kevésbé hatásos olcsóbban, többnyire 35 krajcárért kínálják. 12—3

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel tudatom a n. érd. községgel, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara által, a kereskedelemügyi miniszter úr támogatásával tartott

szabászati tanfolyamon

szerezett ismereteim alapján kitűnő eredménnyel vizsgálva, abban a helyzetben vagyok, hogy **férfi ruhavarrásnál** a legkényesebb igényeknek is képes vagyok megfelelni.

Ajánlom magamat ugyszintén a n. érd. közönségnek, **magyar szabású nadrágok és öltönyök** varratásánál.

Szíves pártfogást kérve, vagyok tisztelettel:

Pethő László,
férfiszabó:

Lakás: **IVCZE JÓZSEF** tanár úr házában.

Házeladás.

Szekely József II. tized 432. szám alatt levő — **Zólyom-féle háza** szabadkézből **ELADÓ.**

Értekezhetni a tulajdonossal. 2 1

Köszönőirat levelezőlapon

(Alant közjegyzői hitelesítés.)

Tisztelt uram! Sertéseim nem ettek, nagyon le voltak romolva. Véletlenül próbaképen egy emberemtől egy csomag sertés-hizlalóport kaptam. Bámulatos! Nem adhatok sertéseimnek eleget enni, óriásilag növekedtek néhány nap óta, hála e kitűnő szernek, melyet mindenkinek melegen ajánlhatok.

Kérek postafordultával 5 csomag sertés-hizlaló port.

tisztelettel:

Englisch József vonatmester
Belisce, Szlovánia.

31/10. 1901.

Ezen másolat megegyez egy 4 fillér és 2 fillér értékű postabélyeggel ellátott levelezőlapon irt eredetivel.

Laibach, október 3 (harmadikán) 1901.

(Egyszerkilenszerű gy)

Plantan Iván k. k. jegyző.
P. H.

védjegy.

Trnkóczy dr. sertéshizlalópora minden üzletben kapható; ha nem, akkor megrendelhető postán „Trnkóczy gyógyszerár Laibach, Krajna.” 6—1

1 csomag 50 fillér; 5 csomag 2 korona.

Czukrászat megnyitás.

Van szerencsém a n. érd. közönség szives tudására hozni hogy Szentesen, a Kossuth utcai **Felsenburg Benedek-féle házban**, szemben a zsidó iskolával

új czukrászatot

nyitottam.

Lakodalmi torták, a legújabb fajta sütemények, finom cukorkák, krémek állandóan kaphatók, valamint reggeli és délutáni finom tejes kávé és tea is.

Egyuttal tudatom, hogy nálam kitűnő **házi koszt** helyben, vagy **házhoz kihordva**, szintén jutányosan kapható.

Kérem a n. érd. közönség szives pártfogását.

Máhr Kázmér,

3—3

czukrász,

Erdélyi szilvórium.

A legjobb tea és Tea-rum kapható

DEUTSCH MÖR

vásártéri üzletében és I. t. 239. sz. **SZÜCS-féle házban.**

Csongrádvármegye tiszántúli járás főszozlogabirjától.

8064 sz.

1901.

Pályázati hirdetmény.

Csongrádvármegye tiszántúli járásába kebeleztet **Mágoos** községben elhalálozás folytán megüresedett **községi jegyzői állásra**, mely 2400. korona évi javadalmazással, s természetbeni lakás és kert használati jogával van összekötve, pályázatot hirdetek, s felhívom az állást elnyerni szándékozókat, hogy szabályszerű módon felszerelendő pályázati kérvényeiket hozzám **folyó évi december hó 20-ig bezárólag** annyival is inkább benyújtásák, mert a később érkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

Kelt Mindszentén 1901. évi nov. hó 28 án.

Tari István
főszozlogabiró.

Csak Réthy-féle fogadjunk el. A valódi Réthy-féle pemetetű cukorka csak a készítőnél vagy az alábbi gyógyszerárakban kapható:

Szentesen: Bozóky György, Horváth Antal, Várady Lajos és ifj. Várady Lajos gyógyszerárakban.

Csongrád **Mágooson** Sajó György gyógyszerárban.

Oh jaj!

Köhöges, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Éljen!

Egger mellpasztillái,

az élvégűt nem ronják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona

Próbadoz 50 fillér. 30—8

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR.

gúdapest VI. Váci körút 17.

Megfejt ez az átkozott köhögés!

Egger mellpasztillák hamar meggyógyított.

KAPHATÓ SZENTESÉN: Gombos László, Stammer László, Török János, Várady L. ifj. Várady L. gyógyszerárakban

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA
 selyemárúháza
 Budapest, IV. Bécsi-útca 4. sz.,

A karácsonyi és ujévi occassio

november 15-én kezdődik a december 31-ig tart. Többek között a következő cikkek kerülnek eladásra:

Liberty mervilleux, tiszta selyem, több mint 300 színárnyalatban, méterje 75 kr. Mosóbáronyok, méterje 65 kr. és följebb. **Lioni foulard** japon és kínai selyem, méterje 50 kr. és följebb.

Mosóselyem, valódi mosható, 80 cm. széles, méterje 95 kr. és följebb.

Taffetas, csikos és kockás, garani, tiszta selyem méterje 98 kr.

Fekete mintázott selyem, garani, tiszta selyem méterje 85 kr. és följebb sth. slb. Az occassióárak minden végen számkömben láthatók.

Csakis szabott árak
Tulbecslés ki van zárva.

Mintákat vidékre készséggel bérmentve küldünk, melyeknek a megőrtént választás után való mulhatlan visszaküldését igen kérjük.

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA
 selyemárúháza
 Budapest, IV. Bécsi-útca 4 szám. 20-1

Külön osztály kiválóan előnyös árúmaradékok számára.

Eladó ház.

Bodnár Lajosnak III. t. 87. számú — volt Irházi-féle sutómalom helyén épült — háza igen kedvező feltételek mellett eladó, esetleg kocsmaüzlet vagy lakásnak azonnal kiadó. Érte kezhetni a tulajdonossal III. t. 171. sz. a. Lakos festő féle ház. 8 —

Kapható minden könyvkereskedésben

dr. Müller egészségügyi tanácsosnak 37 kiadást megért füzete a **megzavart ideg és szekszuál rendszerről.** 52—39

Bérmentes küldés 1 korona 20 fillér értékű levélbélyeg ellenében Röber Curt-tól, Braunschweigba.

Szőlőoltványok

szokvány minőségben.
 A legkiválóbb 12 bor-és csemegé-fajokban fajtisztán, teljes jótállással. 20-7

ELŐKERITÉS.

Geditschia esemeték és magvak. Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Oriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadásal, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott útítelési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ár 6 frt.

Dióesemeték. Oriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyészése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül terjed.

Színes fénynyomatú főárjegyek ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésben kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely minczen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanak, városom, falum, pusztám, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdeklében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:

„Érmelléki első szőlőoltvány-telep” Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p Székelyhid.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
 Horgony-Pain-Expeller
 egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 33 év óta megküszöbölhető betegségekre alkalmaztatik köszvényről, csuszál és meghűlésektől.
Intés. Silányabb utazatok miatt bérmentesen átutaztatok legyintik és csakis eredeti üvegeket dobozokba, „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggeljegyzéssel fogadjunk el. — 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben.
 Richter F. Ad. és társa, csusz és kővetési szállítók. Rudolfstadt.

Kávéház és szállodamegnyitás.

Tisztelettel hozom köztudomásra, hogy a Kossuth téren levő

KÖZPONTI SZÁLLODÁT

átvettem és azt a jelenkor igényeinek megfelelően újonnan berendeztem.

Kávéházi, sörcsarnok és szállodai helyiségeimet december 1-én, vasárnap **HALVACSORÁVAL** nyitom meg.

Magyaros, jó konyháról és tiszta italokról, valamint pontos és gyors kiszolgálásról állandóan gondoskodom, hogy t. vendégeimet mindenben kielégíthessem.

Naponta friss csapolású **udvari sör és zóna reggeli.**

Utczára kimérve ajánlom kitűnő, tiszta **asztali boraim** literjét 30 krral, **ó bor** literjét 40 krral.

Minél tömegesebb látogatást és vállalatom támogatását kérve vagyok, tisztelettel:

Szentesen, 1901, november hó.

DEPSZER KÁROLY.

